

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	37107 Економіка
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	051 Економіка

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

23.09.2020 р.

Справа № 0767/АС-20

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки" у складі:

Орловська Юлія Валеріївна – головуєчий,
Анжеліка Герасименко,
Шандор Федір,
Фісун Олександр Анатолійович,
Фалько Наталя Миколаївна,
Оксамитна Світлана Миколаївна,
Кужелєв Михайло Олександрович,
Вершиніна Дарина Миколаївна,
Величко Олександр Петрович,

за участі запрошених осіб:

Ігнатюк Анжела Іванівна – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	37107
Назва ОП	Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію з визначенням "зразкова".

За – 9, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Повна (взірцева) відповідність. Освітньо-наукова програма «Економіка» (далі – ОНП) має чітко сформульовані цілі, які є прикладом взірцевої відповідності місії та стратегії класичного університету, програмі науково-інноваційної діяльності КНУТШ і стратегії економічного факультету: унікальною характеристикою ОНП є поєднання широкого дослідницького фокусу (від економічної теорії до економіко-математичного моделювання та використання інформаційних технологій в економіці) з наявністю умов для формування власної освітньої траєкторії кожним аспірантом та якісного опанування обраної предметної сфери на основі широких можливостей комбінування та використання наукового, кадрового, організаційного потенціалу трьох наукових шкіл (п'яти кафедр), які забезпечують програму.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Повна (взірцева) відповідність. Системний характер співпраці зі стейкхолдерами підтверджується такими фактами: всі категорії розробників та внутрішніх стейкхолдерів є суб'єктами співпраці (гарант та група забезпечення ОНП, здобувачі, адміністрація університету та факультету); максимально повним є охоплення всіх категорій зовнішніх стейкхолдерів (випускники, представники роботодавців та академічної спільноти); ЕГ зафіксовано конкретні результати зазначеної взаємодії, зокрема у вигляді змін до змісту ОНП, розширення дослідницької тематики; адміністрація університету та факультету усвідомлює свою роль як ключового стейкхолдера ОНП; співпраця зі стейкхолдерами має формалізований характер, що забезпечується системою фіксації, аналізу та оцінювання перспектив врахування результатів опитувань та громадських обговорень; в діяльності структурних підрозділів КНУТШ та економічного факультету, які відповідають за зв'язки із зовнішніми стейкхолдерами (рада роботодавців, центр кар'єри та працевлаштування, Alumni Club EF) простежується врахування специфіки ОНП та достатній рівень організаційного забезпечення постійного характеру взаємодії.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Повна (взірцева) відповідність. Багаторічний дослідницький досвід кафедр, міжнародне визнання здобутків засновників та представників декількох поколінь наукових шкіл, які забезпечують ОНП, актуальні кількісно-якісні показники публікаційної активності розробників, викладачів та наукових керівників є переконливими ознаками якості в контексті відповідності підкритерію та гарантією врахування новітніх трендів та галузевих викликів тих сегментів економічної науки, які заявлені як предметна область ОНП. При розробці ОНП враховано досвід провідних закладів вищої освіти України (ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», НУ "Києво-Могилянська академія", Львівський національний університет імені Івана Франка), США і Європи (Гарвардський університет, Університет Санкт-Галена, Гамбурзький університет та ін.), враховано рекомендації академічної спільноти (Інститут демографії та соціальних досліджень імені В.М. Птухи НАНУ, Інститут економіки та прогнозування НАНУ, Національний інститут стратегічних досліджень). Взірцевою практикою врахування потреб реального сектору, галузевої та регіональної специфіки є системна співпраця з провідними професійними асоціаціями, Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Радою підприємців при КМУ, Спілкою підприємців малих, середніх і приватизованих підприємств України, КМДА.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Загальна відповідність. ОНП 2016 і 2019 рр. відповідає Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у вищих навчальних закладах, як в старій так і в новій редакції (Постанова КМУ № 283 від 03.04.2019). Стандарт вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 051 “Економіка” у галузі 05 “Соціальні та поведінкові науки” відсутній.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

не застосовується

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

не застосовується

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

не застосовується

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

не застосовується

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

не застосовується

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

не застосовується

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

ОНП не передбачає навчання за дуальною формою освіти

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

не застосовується

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

не застосовується

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Повна (взірцева) відповідність. Закладом вищої освіти задля досягнення заявлених в ОНП цілей використовується студентоцентризований підхід, який поєднує традиційний формат та проблемно-орієнтоване навчання. Свідомо підібрані для кожного освітнього компонента форми та методи навчання й викладання забезпечують досягнення заявлених результатів навчання; спрямовані на формування дослідницьких компетентностей, розвивають аналітичні здібності, акцентують увагу на відпрацюванні soft skills дослідника. Забезпечені умови для реального широкого вибору освітніх компонентів; додатковою перевагою для здобувачів є можливість обирати окремі освітні компоненти як економічного спрямування, так і психологічного, природничого й соціального напрямів, що сприяє якості досліджень. ЗВО регулярно проводить онлайн опитування щодо якості освітніх послуг та дотримання принципів академічної свободи, є механізм використання результатів опитувань для прийняття управлінських рішень. ЕГ та здобувачі підтвердили використання в навчальному процесі сучасних інтерактивних методів, кейс-методів, тренінгів, круглих столів та інших сучасних форм роботи в аудиторії та за її межами; ознакою академічної свободи є позитивна практика ініціативного пропонування здобувачами тем і завдань самостійної та індивідуальної роботи, що забезпечує відповідність змісту освітніх компонентів темам дисертацій здобувачів та сприяє розвитку фахових компетентностей, комунікативних та творчих здібностей.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Повна відповідність. Здобувачі вищої освіти мають декілька джерел отримання інформації щодо цілі, змісту та результатів навчання: усне повідомлення - роз'яснення викладачем на заняттях, в робочих програмах навчальних дисциплін та на сайті ЗВО. Всі компоненти інформаційно-методичного супроводу розміщено на сайті КНУТШ в системі KNU Education online. Додатково ЕГ зазначає відкритість гаранта, викладачів для прямого спілкування, готовність консультувати за обраною дослідницькою темою.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Повна (взірцева) відповідність. В межах ОНП "Економіка" на економічному факультеті КНУТШ за свідченнями здобувачів та ЕГ створено справжнє сучасне дослідницьке середовище, яке стимулює до розвитку. Більшість освітніх компонентів є авторськими курсами вчених - викладачів ОНП; зміст курсів має виражену дослідницьку спрямованість та втілює особисті наукові результати й здобутки авторів, зокрема визнані на міжнародному рівні. Зміст завдань для індивідуальної та самостійної роботи аспірантів за освітніми компонентами відповідає пріоритетам ОНП - розвитку компетентностей дослідника та підготовка дисертації на основі послідовного опанування освітньої складової. Аспіранти ОНП "Економіка" є цільовою аудиторією та постійними учасниками серії науково-комунікативних заходів, які проводяться з першого року навчання: "Шевченківська весна" - міжнародна наукова міждисциплінарна конференція студентів, аспірантів та молодих вчених, яка проводиться в КНУТШ Науковим товариством студентів та аспірантів з 2003 року - здобувачі ОНП "Економіка" презентують наукові результати та відпрацьовують науково-організаційні компетентності в межах конференції-сателіта "Шевченківська весна: економіка"; Міжнародна щорічна науково-практична конференція студентів, аспірантів і молодих вчених «Грудневі читання». Апробація прикладного характеру наукових результатів аспірантів є метою їхньої участі в організації та проведенні Міжнародного форуму, який ініційовано економічним факультетом EFVM'2019 "Економіка. Фінанси. Бізнес. Управління. Глобальні економічні виклики та можливості у цифрову епоху". Участь здобувачів ОНП "Економіка" у підготовці та роботі серії традиційних і нових наукових заходів університету, факультету, кафедр сприяє забезпеченню якості отриманих наукових результатів, забезпечує показники публікаційної активності, а також сприяє відпрацюванню soft skills дослідника. Розробниками ОНП передбачено заохочення аспірантів до участі у зазначених заходах.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Повна відповідність. ЗВО враховує побажання стейкхолдерів щодо оновлення змісту окремих дисциплін ОНП. Викладачі є активними дослідниками, забезпечують оновлення змісту освітніх компонентів на основі імплементації актуальних наукових викликів та новітніх результатів досліджень. Викладачі систематично проходять підвищення кваліфікації та стажування й впроваджують набуті нові компетентності під час внесення змін до робочих програм. Викладачі та наукові керівники підтримують високу наукову активність, експертну діяльність, беруть участь у закордонних стажуваннях та програмах мобільності. Позитивною практикою (прикладом для інших ЗВО) є вимога щодо обов'язкового оновлення змісту дисциплін за результатами стажування (інших видів професійного зростання), що фіксується в плані стажування. Напрями наукових досліджень групи забезпечення та здобувачів вищої освіти відповідають цілям ОНП.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Повна (взірцева) відповідність. Мережа міжнародних партнерів економічного факультету КНУТШ є широкою та активно використовується в межах ОНП: здобувачі прослухали курс Academic Writing від професорів Норд університету (Норвегія); в ході серії спільних заходів, про які зазначає ЕГ, здобувачі консультуються з іноземними професорами (ЕГ в звіті зафіксувала 148 візитів зарубіжних вчених до КНУТШ, організованих економічним факультетом для аспірантів зокрема); викладачі ОНП, наукові керівники беруть участь у програмах академічної мобільності, що позитивно впливає на зміст навчального процесу. Для здобувачів створено всі можливості брати участь у міжнародних навчальних та навчально-дослідницьких програмах: Еразмус +, Фулбрайта, DAAD, "MEVLANA", NUPRE. Здобувачі та викладачі мають публікації у авторитетних міжнародних рецензованих виданнях (гарантом та розробниками ОНП передбачено стимулювання та звітування), здобувачі забезпечені вільним доступом до міжнародних наукометричних баз.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Повна (взірцева) відповідність. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання для здобувачів ОНП "Економіка" є чіткими та зрозумілими, з використанням декількох каналів доводяться до відома всіх здобувачів. Кореляція результатів навчання за освітніми компонентами з ПРН забезпечена; можливість провести оцінювання здобувачів на основі чіткої системи вимірювання ступеню досягнення результатів навчання передбачена за всіма освітніми компонентами та за ОНП в цілому. Як взірцеву практику ЕГ зазначає впровадження інноваційної платформи дистанційного навчання KNU Education Online, функціонал якої дозволить проведення всіх видів занять та контрольних заходів, автоматичну перевірку завдань та внесення балів у електронний журнал.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Повна (взірцева) відповідність. Розробниками ОНП передбачена чітка система підсумкової та проміжної атестації здобувачів. Візірцевим є формат проведення поточної атестації аспірантів, який регламентується ОНП та передбачає публічне (відкрите) проміжне звітування у форматі наукового семінару, який відбувається прозоро із залученням науковців різних кафедр економічного факультету для обговорення ходу та результатів дослідження.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Повна відповідність. Здобувачі вищої освіти ознайомлені з процедурами проведення контрольних заходів. Критерії оцінювання є чіткими та зрозумілими, схеми формування оцінок достатньо детальними, що забезпечує об'єктивність викладачів. У ЗВО існують нормативні документи, які регламентують процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Повна відповідність. У КНУТШ є необхідні нормативні документи, що регламентують процедури академічної доброчесності, які є зрозумілими для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються. ЕГ свідчить, що університет демонструє високу культуру академічної доброчесності та нульову толерантність до фактів порушень академічної доброчесності. ЗВО демонструє активну позицію у популяризації ідеї та принципів академічної доброчесності, використовуючі для цього різноманітні форми; забезпечує інформування аспірантів щодо наслідків недотримання норм академічної етики. У ЗВО використовується система виявлення текстових збігів та запозичень Unisheck для обов'язкової перевірки дисертацій; для ініційованої аспірантами та науковими керівниками перевірки інших наукових творів також створені умови.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Повна (взірцева) відповідність. Група забезпечення сформована відповідно до п.30 Ліцензійних умов і включає 16 докторів наук, професорів та 2 кандидатів наук, доцентів, які є штатними працівниками КНУТШ. У всіх викладачів, що залучені до реалізації обов'язкових компонент є публікації у виданнях, що індексуються у наукометричних базах Scopus або WoS; у наукових керівників – більше п'яти таких публікацій; загалом 16 викладачів п'яти кафедр, що забезпечують підготовку за ОНП також мають більше 5 публікацій у виданнях, що індексуються у Scopus та WoS. Це забезпечує максимальну відповідність тематиці досліджень аспірантів, надійну можливість формування спеціалізованих вчених рад для проведення разових захистів та якісне наукове керівництво, рецензування дисертацій та є свідченням активної дослідницької діяльності, визнання наукових результатів розробників ОНП, викладачів та наукових керівників. Візірцевим свідченням високого рівня кадрового забезпечення ОНП "Економіка" є такі факти: всі наукові школи, які очолюють наукові керівники, мають договори про співпрацю з міжнародними закладами, беруть участь у реалізації міжнародних грантових досліджень (підтвердження якості та визнання наукових результатів на міжнародному рівні); викладачі та наукові керівники забезпечують видання двох фахових журналів економічної спрямованості категорії "В", є членами редакційних колегій провідних наукових видань України, використовують академічний досвід для прикладної (експертної) діяльності, консультивання.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Повна (взірцева) відповідність. При підборі викладачів на ОНП керуються Положенням про порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних наукових посад у КНУТШ, Порядком конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників у КНУТШ, які розміщені на сайті університету, а також нормами чинного законодавства. Конкурсний відбір здійснюється прозоро із урахуванням додаткових вимог до кандидатур, яким доручається робота в межах освітньо-наукової програми: стаж науково-педагогічної роботи, наявність наукових та вчених звань, наукових

публікацій у фахових вітчизняних та міжнародних наукометричних виданнях Scopus та WoS, участь у виконанні міжнародних грантових досліджень, стажуваннях, мотивованість до роботи з аспірантами, результативність наукового керівництва.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Повна (взірцева) відповідність. Участь роботодавців у організації та реалізації освітнього процесу є системною та різноманітною: відкриті лекції, зустрічі зі здобувачами вищої освіти, участь в онлайн-опитуваннях, у проведенні наукових заходів, забезпечення баз для проведення досліджень аспірантів та апробації/впровадження наукових результатів. Коло партнерів-роботодавців є широким, охоплює зацікавлених у співпраці представників бізнес-середовища, керівників галузевих міністерств, сфери державного управління, академічної науки.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Повна (взірцева) відповідність. ЗВО на постійній основі залучає до викладання провідних вітчизняних та зарубіжних фахівців, вчених й випускників. Візрцевою для освітньо-наукових програм практикою є масштабне залучення до аудиторних занять/консультування аспірантів провідних вчених-економістів, зокрема іноземних; протягом дії ОНП (2016-2020) до освітнього процесу аспірантів було залучено 20 іноземних фахівців. Крім того, є приклади викладачів, задіяних у реалізації ОНП, які мають практичний досвід роботи за фахом, практику консультування, експертизи, тренерства, в т.ч. за міжнародними проектами.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

Повна відповідність. ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів, створює для цього відповідні умови, про що свідчать результати п'яти останніх років. Представники кафедр економічного факультету пройшли чисельні стажування у Німеччині, Великій Британії, США, Латвії, Болгарії, Словаччині й Україні, які спрямовані на розвиток дослідницької та викладацької компетентності (наукові стажування та партнерські дослідження, мовна підготовка, опанування сучасних форм роботи в аудиторії, забезпечення якості освіти, розвиток навичок академічного та адміністративного управління)

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Повна відповідність. В університеті існує Положення про стимулювання співробітників КНУТШ за результатами наукової діяльності (Наказ ректора за №71-32 від 31.01.2014), яким передбачено механізм преміювання за розвиток викладацької майстерності та публікацію наукових здобутків у вигляді монографій, підручників, наукових статей у журналах, які індексуються базами даних Scopus та Web of Science. Крім того, активно використовується моральне стимулювання співробітників (конкурс "Кращий викладач року", відзнаки, грамоти, представлення до державних нагород).

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Повна (взірцева) відповідність. Матеріально-технічні та фінансові ресурси КНУТШ, які використовуються для підготовки здобувачів ОНП "Економіка" мають ознаки візрцевості та дозволяють здобувачам ОНП досягати цілі та програмні результати навчання. Економічний факультет має окремий корпус з аудиторіями, які обладнані мультимедійною технікою, 5 спеціалізованих комп'ютерних класів з необхідним ліцензованим програмним забезпеченням; також є необхідна інфраструктура для якісного навчання: актові зала, їдальня, кафе, бібліотека (працює електронний каталог, систематично оновлюється фонд), зони відпочинку та коворкінгу, спеціальна аудиторія для індивідуальних консультацій та відпочинку викладачів, аудиторія для студентського парламенту. Здобувачі мають вільний доступ до фондів і електронних каталогів наукової бібліотеки: реферативна база даних SCOPUS від Elsevier, реферативна база даних WebofScience, повнотекстова платформа SpringerNature.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Повна відповідність. Вільний безоплатний доступ викладачів та здобувачів вищої освіти до всієї інфраструктури та інформаційних ресурсів, які необхідні для забезпечення освітнього процесу та здійснення наукових досліджень

передбачений Статутом КНУТШ та підтверджений внутрішніми стейкхолдерами. В усіх приміщеннях КНУТШ (навчальні та адміністративні корпуси, гуртожитки, побутові приміщення) є безкоштовний доступ до інтернету та електронних ресурсів університету.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Повна відповідність. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, приміщення економічного факультету відповідають вимогам Державних будівельних норм для закладів освіти, в тому числі дотримуються всі норми пожежної безпеки. Додатковими перевагами є розвинута соціально-побутова інфраструктура, наявність університетської клініки, психологічної служби, які надають окремі послуги здобувачам, викладачам та співробітникам.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Повна (взірцева) відповідність. Структурні підрозділи КНУТШ повністю забезпечують освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти через розвинуту мережу: Рада молодих вчених КНУТШ, первинна профспілкова організація, центр іноземних мов КНУ, навчально-спортивний комплекс, наукова бібліотека імені М. Максимовича, інформаційну мережу КНУТШ і її ресурси, психологічна служба КНУТШ (консультації очно, анонімно, онлайн; широке інформування про її діяльність у соціальних мережах), деканат економічного факультету, кафедри. Аспіранти широко залучаються до участі у засіданнях кафедр та деканату, що забезпечує включеність до університетської спільноти та дозволяє їм висловлювати свої пропозиції та зауваження з різних питань. Систематично проводиться опитування здобувачів щодо задоволеності всіма аспектами підтримки; ЕГ зафіксовано високий рівень задоволеності.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

Повна (взірцева) відповідність. ЗВО відповідально підтримує сприятливі умови для доступу до навчання осіб з особливими освітніми потребами. Нормативну регламентацію інклюзивної освіти забезпечує «Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення». На економічному факультеті створене безбар'єрне доступне середовище для осіб з обмеженими руховими можливостями. Робота щодо покращення таких умов в університеті та на економічному факультеті є системною та постійно ведеться в межах реалізації Концепції розвитку інклюзивної освіти "Університет рівних можливостей" КНУТШ, до реалізації якої підключені всі структурні підрозділи університету (академічні та сервісні), що демонструє взірцевий сучасний підхід до створення умов для інклюзивної освіти.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Повна (взірцева) відповідність. В університеті розроблено нормативні документи (Статут КНУТШ, "Порядок вирішення конфліктних ситуацій КНУТШ" (<https://cutt.ly/PsRY1Un>), Етичний кодекс університетської спільноти (<https://cutt.ly/5sRYJga>), що регламентують вирішення конфліктних ситуацій, а також створено постійно діючу комісію з етики. На сайті ЗВО в достатньому обсязі оприлюднена інформація щодо політики та процедур вирішення конфліктів. Експертною групою продемонстровано дієвість чинної системи вирішення конфліктів в межах ОНП "Економіка".

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Загальна відповідність. Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП регламентується Положенням про систему забезпечення якості освіти і освітнього процесу в КНУТШ та передбачають залучення стейкхолдерів

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Загальна відповідність. В університеті існує практика залучення здобувачів вищої освіти до процесу удосконалення освітньої програми через систему опитувань та організацію відповідних науково-практичних заходів

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Загальна відповідність. Роботодавці системно беруть участь в обговоренні питань стосовно вдосконалення ОНП, однак слід зауважити недостатню інформаційну прозорість цих процедур на сайті ЗВО

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

не застосовується

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Загальна відповідність. Адміністрація ЗВО намагається реагувати на зауваження стейкхолдерів та виправляти виявлені недоліки в освітній програмі. Однак доцільно цю роботу проводити більш глибоко та ґрунтовно

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

Загальна відповідність. Із наведеної інформації у відомостях самооцінювання та звіту ЕГ, аналізу веб-сайту ЗВО можна зробити висновок, що елементи внутрішньої системи забезпечення якості у ЗВО наявні та відбувається їх поступовий розвиток. Водночас, така система ще знаходиться на стадії формування, тобто сформована багаторічною історією культура якості в КНУТШ набуває нових аспектів.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін

не застосовується

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Загальна відповідність. На веб-сайті ЗВО розміщено ОНП за спеціальністю 051 «Економіка». Крім того, інформація про всі редакції ОНП, що подана на акредитацію розміщено на сайті кафедри в обсязі, достатньому для інформування стейкхолдерів та суспільства

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

Повна (взірцева) відповідність. Значний науковий потенціал п'яти кафедр, які об'єднані реалізацією ОНП "Економіка" є достатнім для вибору таких тем досліджень аспірантів, які враховують дослідницькі інтереси здобувачів, їхній науковий досвід, набутий на попередніх рівнях та актуальні наукові тренди спеціальності. На цій основі гарантовано забезпечується якісне наукове керівництво та внутрішнє рецензування дисертацій. Університетом надані відомості, які підтверджують можливість створення спеціалізованих вчених рад для проведення разових захистів аспірантів третього та четвертого року навчання на основі відповідності напряму досліджень здобувачів та голови ради й рецензентів. ОНП «Економіка» характеризується широким набором вибіркового компонентів професійного блоку, що дозволяє задовольнити наукові інтереси аспірантів за обраними напрямками підготовки (економічна теорія, економіка підприємства, міжнародна економіка, економічна статистика та економічна кібернетика). ГЕР та ЕГ констатують наявність взірцевого середовища для забезпечення якості повного циклу підготовки доктора філософії з економіки, формування всіх заявлених компетентностей дослідника, проведення захисту дисертацій. Крім того, ЕГ акцентує увагу на практиці допомоги з працевлаштуванням випускників як в системі вищої освіти та науки, так і в державних органах управління.

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

Повна (взірцева) відповідність. Тематика дисертацій аспірантів за ОНП 051 «Економіка» повністю відповідає науковим напрямкам їх наукових керівників. Крім того, тематика здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня повністю корелює з науковою тематикою та дисциплінами кафедр, за якими вони закріплені. Унікальність групи забезпечення ОНП полягає й в тому, що наукові дослідження за однією проблематикою здійснюються декількома науковцями, що розширює можливості академічної свободи аспірантів під час вибору теми дисертації та на етапі її виконання.

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

Повна (взірцева) відповідність. В КНУТШ створено всі умови та надано можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів. Всі здобувачі вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня мають постійний та безоплатний доступ до матеріальних та інформаційних ресурсів університету, в тому числі до наукової бібліотеки ім. М. Максимовича, факультетської бібліотеки, особистих бібліотек наукових керівників, а також наукометричних та статистичних баз даних Scopus, Web of Science, Statista, SAP, Bloomberg. Партнери-роботодавці в межах угод забезпечують базу для проведення досліджень, експериментальної частини роботи та апробації й впровадження результатів. Крім того, на економічному факультеті існує багаторічна практика регулярного проведення конференцій, круглих столів та семінарів за участю як вітчизняних, так і зарубіжних науковців та практиків, участь молодих вчених завжди передбачена. Позитивною є практика проведення вебінарів за темою дисертації на останньому році навчання до призначення рецензентів із залученням членів вченої ради факультету та науковців інших спеціальностей.

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

Повна (взірцева) відповідність. Університет забезпечує можливості для доручення здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня до міжнародної академічної спільноти. Аспіранти на системній основі беруть участь у міжнародних наукових конференціях, круглих столах, що організовані як КНУТШ, так й іншими українськими та зарубіжними університетами і науковими установами (протягом періоду реалізації ОНП до роботи було залучено понад 100 міжнародних закладів) - додаткова інформація в описі підкритерію 4.3. Всі аспіранти ОНП "Економіка" залучені в різних формах до виконання наукових тем кафедр, проєктної дослідницької роботи наукових керівників.

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

Повна (взірцева) відповідність. Наукові керівники аспірантів на постійній основі задіяні у міжнародних наукових проєктах та розробці науково-дослідних тем (загалом за аналізований період було здійснено тринадцять таких проєктів). Серед кращих практик можна виділити традицію публікації результатів досліджень наукових керівників та аспірантів у зарубіжних наукових виданнях, в тому числі в журналах, що індексуються в наукометричних базах Scopus чи WoS. Високі показники публікаційної активності розробників, викладачів, наукових керівників підтверджуються ЕГ, звітними матеріалами ЗВО (наведені в описі критерію 6).

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

Повна відповідність. В основу забезпечення дотримання норм академічної доброчесності науковими керівниками та аспірантами покладено Етичний кодекс університетської спільноти (ухвалений на конференції трудового колективу КНТУШ за №2 від 27.12.2017). Прецедентів академічної недоброчесності з боку наукових керівників та здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня виявлено не було.

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

не застосовується

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Потребує певного уточнення мета та фокус ОНП для конкретизації предметної області відповідно до спеціальності 051 «Економіка»

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Забезпечити практичну реалізацію визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті та активізувати залучення здобувачів ОНП до участі в програмах академічної мобільності

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

не застосовується

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

не застосовується

Критерій 6. Людські ресурси

не застосовується

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

не застосовується

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Узгодити процедури регулярного перегляду освітньо-наукової програми та оновлення її освітніх компонентів на основі зауважень та рекомендацій стейкхолдерів. Створити окрему вкладку "Якість освіти" на сайті КНУТШ

Критерій 9. Прозорість та публічність

Оптимізувати структуру сайту ЗВО та систематично оновлювати інформацію щодо структури та освітніх компонентів ОНП, зробити перехресне посилання на основні нормативні акти університету на сторінках економічного факультету

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ОРЛОВСЬКА ЮЛІЯ ВАЛЕРІЇВНА